

SCANDINAVIAN CW ACTIVITY GROUP

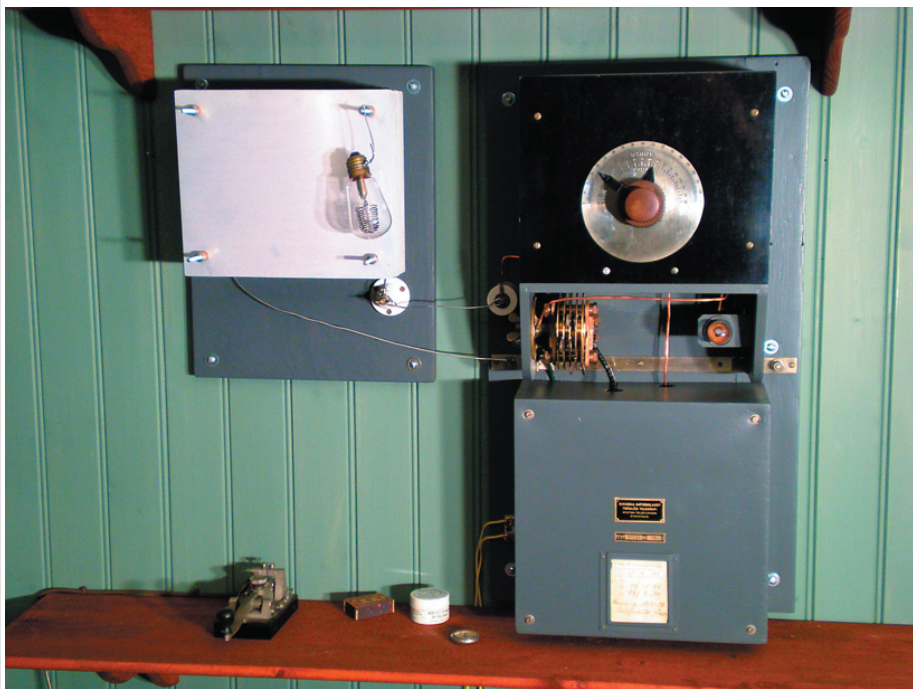

To Support and Encourage Amateur Radio CW

NEWSLETTER

No. 135 Since the start in december 1974 - **WINTER 2009**

SCAG

SCANDINAVIAN CW ACTIVITY GROUP

STYRELSE

Ordförande SM6CTQ Kjell
Vice Ordf SM00Y
Sekreterare SM1TDE Eric
Kassör SM5CCE
Kjell Edvardsson
Ekla 7,
SE-610 60 TYSTBERGA

Sektionsledare SM SM1TDE

FUNKTIONÄRER

Redaktör NL SM5KRI
Diplom manager OZ5RM
EUCW contact mgr SM5KRI
SKD manager SM00Y
QRP manager SM5GRD
SCAG webbplats SM00Y
Valberedning SM7EQL
SM6CTP
Revisor SM5KRI
Revisor suppl SM6DER

SEKRETARIAT

SM1TDE Eric Wennström
Licksarve,
SE-622 65 GOTLANDS TOFTA
e-mail: sm1tde@fro.se

NL REDAKTION & DISTRIBUTION

SM5KRI Krister Eriksson
Ringduvegatan 23
SE-724 70 VÄSTERÅS
e-mail: sm5kri@gmail.com

TRYCKERI:

Kontorstryck, Västerås Stad 2009

NL 135 Innehållsförteckning

3. Ledaren
4. SKD Nyårsdagen 2010
6. Renovering gnistsändare
16. EUCW
18. Korta och långa om Nobelpriset
18. C56SMT Gambia
19. Vinterns telegrafinyckel
20. Summary in english

Omslaget

Bengt, SM7EQL har helrenoverat en gnistsändare, läs bildreportaget på sidan 6!

Vi hoppas få höra den i etern i framtiden!

Foto: SM7EQL

- Red

Medlemsavgift:

Sverige 100 kr -inbetalas på SCAG
plusgiro: 83 61 33-9

Membership fee:

Europe incl Norway: EUR 15

IBAN:

SE36 9500 0099 6042 0836 1339

BIC: NDEASESS

Outside Europe: USD 20

(Can be sent by cash in a letter to the treasurer SM5CCE)

Ledaren

Två telegrafister och tidiga medlemmar i SCAG har gått QRT.

SM5BDY Evert Källander var med från början och hade medlemsnummer 015. Telegrafi lärde sig Evert vid flottan och efter värnpliktstiden blev det några år som gnist till sjöss. Evert körde handpump och hans stil var lätt att känna igen, dock ibland inte helt lätt att avkoda. Ofta blev det aktivitet sena kvällar och nätter. Evert har varit klubbens sekreterare under många år, ett arbete som han skötte med stor noggrannhet.

SM4GL Gunnar Eriksson var också med från början med medlemsnummer 018. Gunnar lärde sig telegrafi vid Boden Radio. Efter värnpliktstiden tjänstgjorde han som telegrafist vid ambulansflyget i Norrland. Efter andra världskriget var han navigatör i Swedish Air Lines och det blev resor till många exotiska länder. Gunnar var bl a aktiv från en DC6:a med

anropssignalen SM8GL. 1967 valdes Gunnar till ordförande i SSA, 1971-76 var han DL4 och Gunnar var kvar i SSA styrelse till 1989.

Vi har många fina och ljusa minnen att tänka tillbaka på och vi kommer att sakna dessa två pionjärer i klubben.

Livet går vidare och nu kan ni lysna efter vår nuvarande sekreterare SM1TDE, som är aktiv från Gambia med anropssignalen C56SMT. Eric med familj befinner sig vid f.d. Radio Syds QTH och med 100 watt och en stigmatad dipol hörs han riktigt bra.

Avslutningsvis vill jag påminna om Nyårsdagens SKD som äger rum den 1 januari. SKD är ju ingen contest. Tävlingsmomentet är att köra den vackraste telegrafin. Se regler på SCAG hemsida.

God Jul och Gott Nytt År

Kjell SM6CTQ Ordförande SCAG

Glöm inte...

Medlemsavgiften för 2010

De som inte har betalt får ett inbetalningskort med denna tidning.

SCAG NewsLetter Utgivningsplan 2010

Nr	Stoppdatum	postas
136	2010-03-01	v 12
137	2010-05-24	v 24
138	2010-08-30	v 38
139	2010-11-22	v 50

Nyårsdagens SKD 2010-01-01

SKD äger rum den 1 januari 2010, 0800-2200 UTC.

The New Year's Day SKD will take place January 1st 2010, 0800-2200 UTC. English readers, please check the rules for midsummer SKD on our homepage www.scag.se

REGLER

Syfte SKD är inte någon "contest". Dess syfte är, att ge sändareamatörer ett tillfälle att köra telegrafi-QSO i behaglig takt med handnyckel. Tävlingsmomentet är att köra den vackraste telegrafen.

Datum 1 januari - Nyårsdagen 2010, 0800 - 2200 UTC

Frekvensband i KHz

3540-3580, 7020-7040, 10105-10125
14050-14070

Deltagarna uppmanas till trafik på 7, 10 och 14 MHz för att ge våra icke-skandinaviska deltagare större möjligheter till QSO med oss i Skandinavien.

Trafiksätt

Endast telegrafi med handpump (nyckel).

Betyg

I varje QSO ska du bedöma motstationens handstil enligt en skala 1,0-5,0 ju högre betyg, ju vackrare - enligt din mening. Slutbetyget beräknas så här (av loggrättaren): Minst fem betyg krävs för att komma med i listan. Kör

alltså fler än fem QSO. Sammanlagda QSO-betygssumman delas sedan med antalet erhållna betyg. Maxbetyget är alltså 5,0

Utmärkelser

SCAG Straight Key Award tilldelas dem som sänder in sin logg. Diplomen vinter + sommar skickas ut i juli.

Plaketten "Den Gyllene Nyckeln" tilldelas den som har högst betyg på Midsommardagens SKD. Om flera deltagare har högsta betyget, avgör antalet erhållna betyg. Plaketten "Silvernyckeln" tilldelas den näst bästa. Plaketten "Bronsnickeln" tilldelas den tredje bästa.

Loggar Loggutdragen skall innehålla tre detaljer: Egen anropssignal, körd motstation och betyg på denna motstations telegrafistil

Läsbara loggkopior duger bra. Loggarna skall vara insända senast en vecka efter trafikdagen. Bifoga gärna kommentarer och foton. Berätta om upplevelser under SKD. Sänd loggarna helst med e-post, till scag@scag.se SKD-managern kan då enkelt kvittera loggen! Om ni absolut vill använda snigelpost, är adressen: SM0OY, Lars Nordgren Lindvägen 19 SE-192 70 SOLLENTUNA

73 and BCNU

**Lars sm0oy
SKD Manager**

2009 French HF championship contest CW results issued

Dear OM SA1A (SM1TDE -red anm),

On the 24th and 25th of January 2009, you participated in the French CW championship, aka "Coupe du REF CW" contest. The French Contest Committee thanks you for your entry.

SSB results are now available on our website:

http://concours.ref-union.org/resultats/2009/2009_cdfcw_dx.pdf

2010 Contest

The 71th "Coupe du REF" will be held on the last weekends of January and February 2010 as follows:

CW leg:

0600UTC Saturday 30 January to 1800UTC Sunday 31 January

PHONE leg:

0600UTC Saturday 27 February to 1800UTC Sunday 28 February.

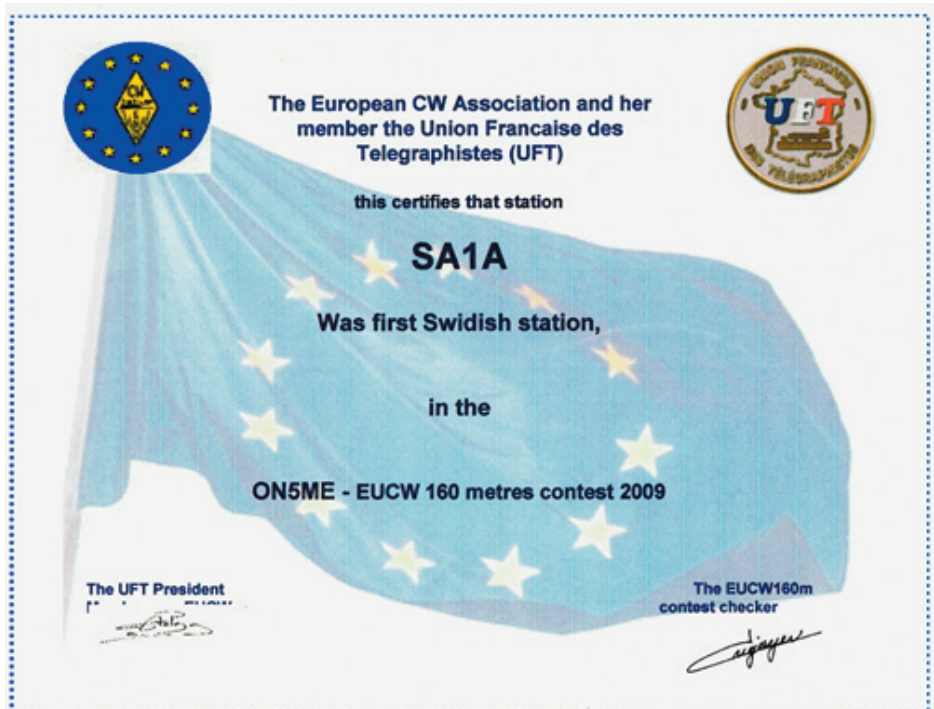
For rules in english, italian and spanish see the link below:

<http://concours.ref-union.org/reglements/index.php>

Let us hope for good conditions wich will give us the opportunity to meet old and new friends.

73's from the French Contest Committee. <http://concours.ref-union.org>

Notera stavningen i diplomet nedan!

Renovering av en gnistsändare

Inledning

Det är inte varje dag man blir erbjuden en 300 W gnistsändare för "sexhundrametersvägen". Då förra ägaren hotade med att köra apparaten till elektronikåtervinningen så fanns ju inget annat alternativ än att tacka ja till erbjudandet och ta väl hand om apparaten. Sändaren är tillverkad av Svenska Aktiebolaget Trådlös Telegrafi någon gång under 1920-talet och tillhörde standardutrustningen ombord på svenska handelsfartyg fram till den 1/1 1966 då användning av gnistsändare förbjöds som en konsekvens av ITU-konferenserna 1959 och 1964.

Bild 1. Överst variometern med avstämningrattar för gnist- och antennkretsarna. I mittsektionen gniststräckan samt indikeringslampan för antennströmmen. I lådan längst ner sitter högspänningstransformatorn.

Som huvudsändare hade de förbjudits redan som ett utslag av Washington-konferensen 1927, där man stipulerade att från och med den 1/1 1940 så fick inga gnistsändare med en ineffekt av över 300 W användas ombord. Just den här sändaren med serienummer 119 har typbeteckning RTP 0,3 och kommer från fartyget Norma. Sändaren blev enligt Gert Håkansson, f d anställd på Radioavdelningen Södra Radio-Fjärrnåtsområdet Rfo Sa Malmö, nedmonterad så sent som i början av 70-talet.

Senaste översyn utfördes den 12/11 1957 i Hamburg av servicetekniker S. Jönsson vid Televerket. Inställningsvärden för två trafikfrekvenser, 375 kHz, och 425 kHz, samt den internationella anrops- och nödfrekvensen 500 kHz är noterade med blyerts på det inramade servicekortet.

Sändaren förvarades på Televerkets lager i Malmö fram till mitten av 80-talet då avvecklingen av radioavdelningen påbörjades för att 1988 helt övertas av Transtema AB. Många gamla hyllvärmare gick direkt till skrot när lokalerna tömdes. Gert Håkansson tog hand om gnistsändaren som hamnade i hans garage tills för några år sedan då akut platsbrist medförde att apparaten ställdes under en presenning i trädgården.

Men vad gör man då med en sargad och väderbiten apparat som denna. Sändaren som konstruerades för snart

100 år sedan torde idag kunna hänförs till gruppen museala föremål vårt ett bättre öde än att hamna i kommunens återvinningssystem. Det finns olika skolor inom musevärlden för hur museala föremål bör hanteras. De kan bibehållas i befintligt skick precis så som de grävts fram fulla av spindlar och förmultnade småkryp eller renoveras allt efter hur de är tänkta att exponeras.

Min målsättning blev att renovera sändaren till så nära nyskick som möjligt men utan att byta ut några gamla komponenter mot nya moderna. Sändaren skulle om möjligt driftsättas och fås att avge den mycket speciella svagt raspande men ändå musikaliska 1000 Hz tonen som Telefunken systemets "Tönende Funken" var kända för.

Demonteringen

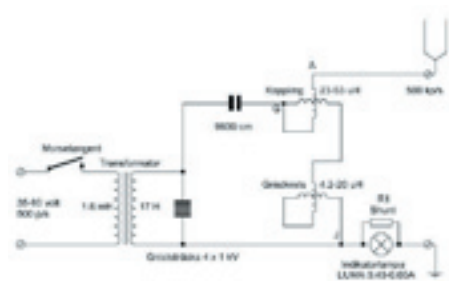

Bild 2. Gnistsändaren i lösa delar. Från vänster; variometern med spolarna för antenn- och gnistkretsarna, gniststräckan, högspänningstransformatorn samt gnistkretskondensatorn med två keramiska isolatorerna på toppen.

Steg ett i renoveringsprojektet blev att plocka isär apparaten. De enskilda

komponenterna granskades, avfotograferades och ett kopplingsschema ritades. Därefter vidtog rengöring och reparation av skadade detaljer och funktionsprovning på komponentnivå. Digitalkameran användes flitigt för att dokumentera hur de olika delarna var monterade.

Variometern består av fyra cirkulära plattor med ingjutna flatlindade spolar. Två plattor är fasta och två plattor, som är rörliga, är kopplade till tvenne avstämningsrattar försedda med pilar. Högspänningstransformatorn är lindad på en öppen järnkärna bestående av ett stort antal tunna lameller av mjuk järnplåt.

Bild 3. Kopplingsschema över gnistsändaren med uppmätta komponentvärden utsatta. Se även sista sidan i denna tidning en förstoring av schemat ovan - red

Målningsarbetet

Ett gediget hantverk fanns under den gamla färgen. Bilden på nästa sida visar bottenplattan, hyllan för gniststräckan och skyddslådan för högspänningstransformatorn. Hållaren för variometern återstår att skrapa ren.

Bild 4. Ett ramverk med två infällda speglar ger stadga åt konstruktionen.

Bild 5. Skyddslådan för högspänningstransformatorn är försedd med sinkade hörn. Passformen är perfekt och limmet håller än. Kanske har äkta varmlim, baserat på kokta djurben och hudar, använts.

Bild 6. Originalmålningen består av två lager färg, en svart mycket tunn grundfärg och ett täckskikt i en blågrå färgton. Ett tredje skikt i en ljusare grå kulör har målats på senare.

Bild 7. Med hjälp av ett färgprov från lådans insida fick nyansören på Ottossons Färgmakeri AB i Genarp i uppdrag att riva samman en linoljafärg med exakt rätt kulör.

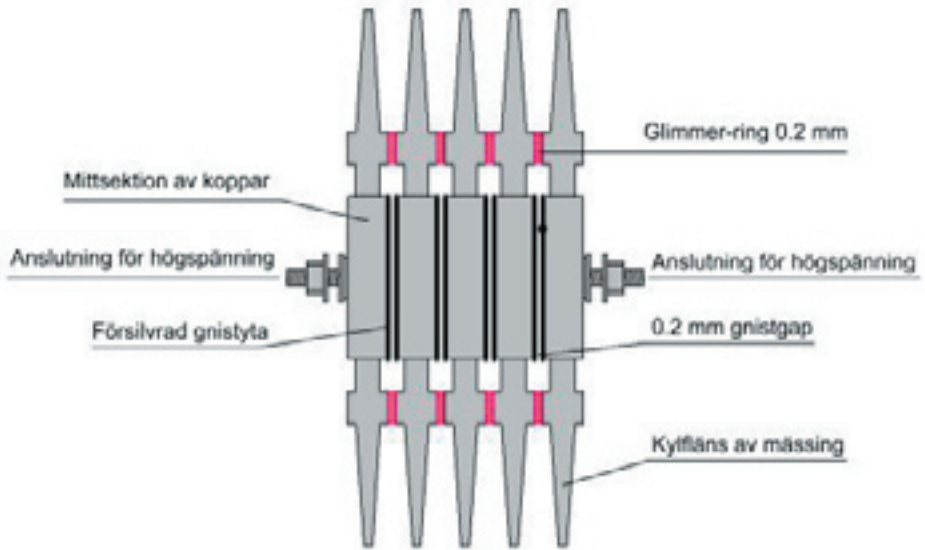

Bild 8. Det första färgskiktet förtunnades med 20% Balsamterpentin till en mager grundfärg med hög inträngningsförmåga. Mellanskiktet ströks med en något fetare blandning, 10% terpentin, och slutstrykningen med oförtunnad linoljafärg.

Rengöring av detaljerna

Hjärtat i en gnistsändare är själva gniststräckan. Sändaren bygger på Telefunkensystemet "Tönende Funken" som karaktäriseras av att gnistöverslagen sker kontrollerat med en stabil repetitionsfrekvens nämligen 1000 gånger i sekunden vilken kommer sig av att matningsspänningens 500 periodiga växelspanning

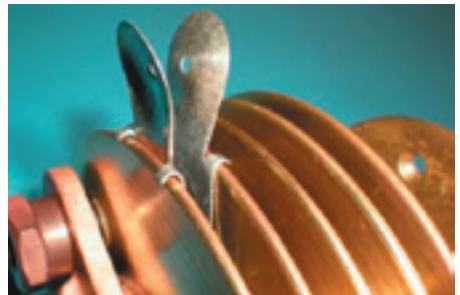

Bild 9. Gniststräckan består av fyra seriekopplade delgniststräckor som isolerats från varandra med tunna ringar av glimmer. De åtta gnistytorna är försilvrade och 25 mm i diameter. Luftgapet mellan gnistytorna är blott 0.2 mm. För regelbundna gnistöverslag krävs en spänning av c:a 1000-1200 volt per delgniststräcka.

orsakar två gnistöverslag per period. De dämpade vågorna som sändaren producerar ger en något raspig men ändå musikalisk 1000 Hz ton i mottagaren.

Bild 10. Delarna doppades i ett bad bestående av ljummet vatten och citronsyra. Därefter rengöring med mjuk borste i Grönsåpa. Noggrann avsköljning i rinnande vatten, torrblåsning och avtorkning med luddfri trasa.

Bild 11. För att reglerar sändareffekten används kortslutningsklämmor. Tre klämmor, d v s endast en aktiv delgniststräcka ger lägsta uteffekt c:a 10 watt medan fyra delgniststräckor (alla klämmorna borttagna) ger full uteffekt c:a 150 watt (300 W generatoreffekt, 60 volt/5 Ampere, 50% verkningsgrad).

Bild 12. Den monterade gniststräckan är klar att funktionsprovas med hjälp av en variabel högspänningsgenerator.

Nästa komponent på tur att snyggas till blev den enda kondensatorn i sändaren. En ganska stor sak ingjuten i en trälåda av trä med sinkade hörn.

Bild 13. Kondensatorns märkvärde är 9930 cm vilket teoretiskt motsvarar 10400 pF. Uppmätt värde 10700 pF. De keramiska isolatorerna befanns vara spruckna på flera ställen. Bitarna limmades med Pro CA Superlim.

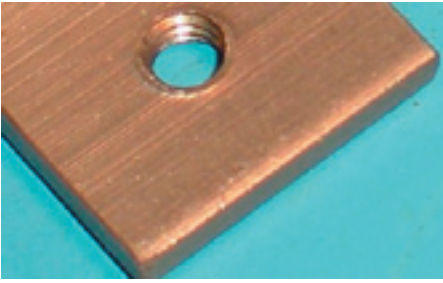
Bild 14. (föregående spalt) Gnistkretskondensatorn var smutsig och färgen hade släppts från underlaget på flera ställen. Den spröda pappersetiketten fuktades och lyftes försiktigt av. Därefter avslipning och strykning med grå linoljefärg.

Bild 15. Tillverkarens stämplade logotyp såg vid första anblicken oläslig ut men med hjälp av släpljusteknik och digitalkamera blev texten läsbar. "Schott & Gen, Jena" står det i cirkeln och en sökning på Internet ledde direkt fram till fabriken som finns kvar än idag.

Bild 16. Utöver de elektriska komponenterna innehöll sändaren mekaniska fästelement, vinklar, skruv, brickor och muttrar. Smådetaljerna rengjordes i en roterande trumla där finkornig sand användes för att på mekanisk väg avlägsna rost och färgrester.

Bild 17. Sandkornen slipade bort färgrester, rostfäckar och smuts. Även gängorna blev metallrena.

Bild 18. Förutom de mekaniska rengöringsmetoderna som trumling, smärgelduk, filar och stålull så kan man använda värmepistol, lut eller helt enkelt koka detaljerna i vatten på spisen.

Bild 19. Efter en stunds puttrande så började färgen släppa taget. Efter ytterligare några minuter så fanns bara spridda färgflagor kvar, vilka petades bort med fingrarna.

Bild 20. Den färdigkokta lamphållaren till antennströmsindikatorn klar att måla.

Apparatskylten på gnistsändaren var illa medfaren. Skylten är etsad i tunn kopparplåt och bokstäverna står ut 0.05 mm. Den kraftigt urblekta bottenfärgen avlägsnades i en ultraljudstvätt.

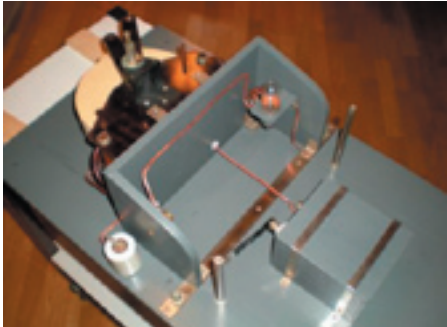
Bild 21. Till ny bottenfärg valdes en svart sprayfärg avsedd för målning av bilmotorer. Färgen är extremt slitstark och har mycket god vidhäftningsförmåga. Sprutbar i tunna jämna skikt, torkar snabbt och är slipbar.

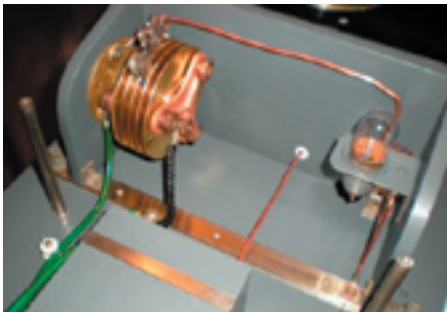
Bild 22. Skylten sprutades rakt över bokstäver och den omgivande kantlinjen. Då färgen härdat slipades förhöjningarna av med carborundum slippulver, kornstorlek 600, på en planskiva av glas.

Återmonteringen

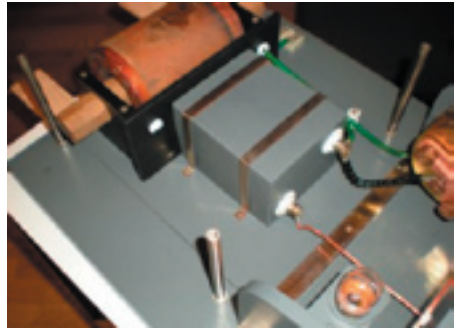
Nu visade det sig att de många digitala bilderna som tagits under projektets gång var ovärderliga. Ofta tror vi att vi kommer ihåg hur saker och ting var sammansatta. Men verkligheten är en helt annan och det är därför som det alltid ligger några ensamma skruvar och brickor kvar på bordet när arbetet är klart. Här blev inte en enda skruv över. Alla behövdes och hamnade på sina rätta ställen.

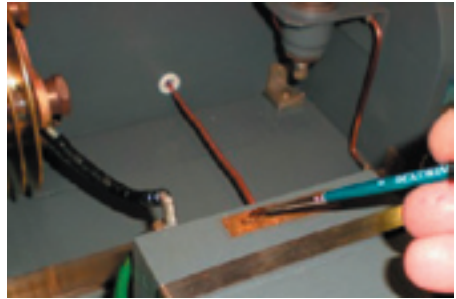
Bild 23. Variometern skruvades fast på hyllans ovansida och indikatorlampan på undersidan. Gnistkretskondensatorn (till höger i bild) monterades fast i bottenplattan med två U-bockade plåtrem-sor och mässingsskruv.

Bild 24. Gniststräckan passade perfekt i den vingmutterförsedda hållaren. Högspänningskablarna är isolerade med plastslang som trots sin höga ålder fortfarande var mjuka och smidiga.

Bild 25. Högspänningstransformatorn vilar i en trävaggja i svart. Transformator kärnan hålls på plats av två överfall fästa med fyra stycken, 40 mm långa mässingsskruvar.

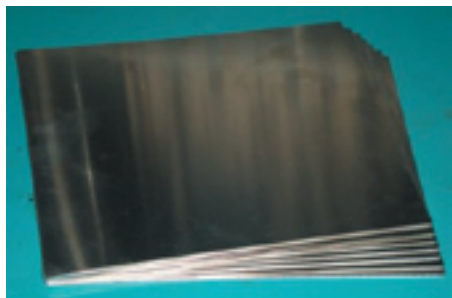

Bild 26. Den sköra pappersetiketten limmades åter fast på gnistkretskondensatorns trähölje. Först penslades ett tunt skikt schellack på för att hindra färgen att sugas upp av etiketten. Sedan ytterligare ett skikt som etiketten trycktes fast i. Ett tredje skikt förseglade etikettens ovansida.

Konstantennen

För att avprova gnistsändaren under kontrollerade former och inom ramen för PTS Föreskrifter behövdes någon form av konstbelastning som simulerar variometerinställningen för en typisk 500 kHz antenn.

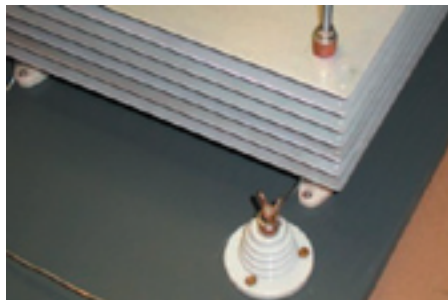
Enligt de regulativa föreskrifterna som gällde i början av förra seklet så skulle det finnas en dylik konstantenn ombord på varje fartyg. En vanlig konstruktion avsedd för 2,5 kW gniststationer bestod av sju metallplattor om vardera 16 dm² placerade med några centimeters avstånd ifrån varandra. Kapacitansen angavs till c:a 2000 pF vilket ansågs motsvara en stor flertrådig T-antenn på ett större fartyg.

Bild 27. Den här beskrivna 300 W sändaren var dock avsedd för mindre fartyg med kortare antenner och antennkapaciteter mellan 385 och 825 pF. Genom att mäta upp induktansvariationen i antennvariometern beräknades antennkapacitansen till c:a 350 pF med antennvariometerens indexpil ställd mitt på skalan.

Av samtida litteratur framgår att antennkapaciteten (antennens storlek) för att erhålla den optimala kopplingsgraden (20%) mellan gnist- och antennkretsarna bör vara 1/25-del av gnistkrets-kondensatorns storlek. Då gnistkondensatorns kapacitans är c:a 10000 pF så blir 1/25-del 400 pF d v s i närheten av konstantennens beräknade värde, 350 pF, och även inom området 385 och 825 pF.

Sju aluminiumplattor med måtten 2x228 x 265 mm klipptes till. Skarpkanterna rundades av och plattorna monterades ihop med hjälp av isolatorringar som svarvades av 12 mm Pertinaxrör.

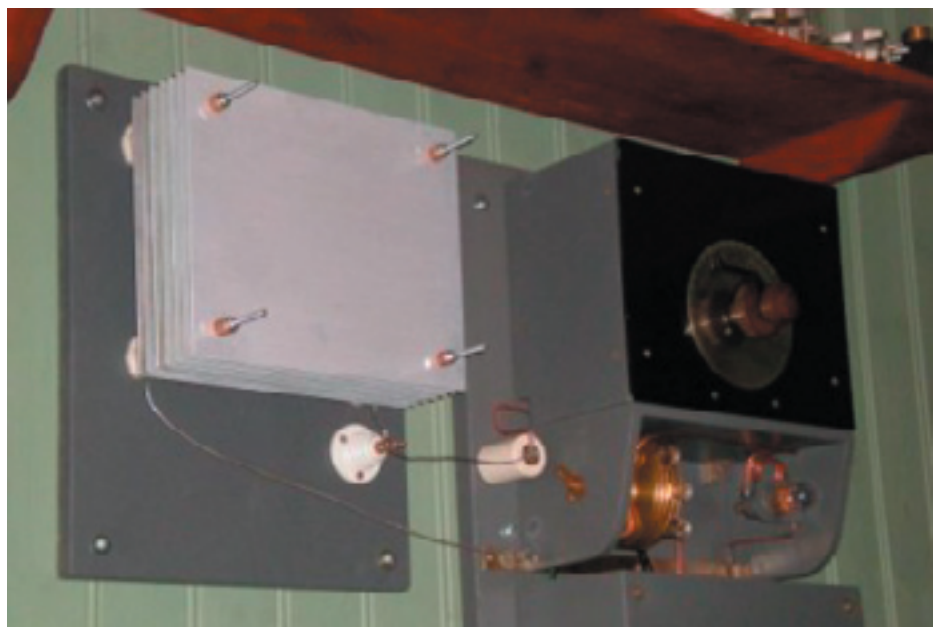
Bild 28. Efter att plattorna genomgått ett betningsbad med natriumhydroxid, sköljts av under rinnande vatten och fått dropptorka så monterades hela paketet ihop och skruvades fast på en gråmålad träplatta försedd med keramiska isolatorer.

Bild 29. Den färdigrenoverade sändaren RTP 0,3 uppskruvad på väggen å Radiotelegrafstationen Gam-

lemark Radio. Kraftmatningen 35-60 VAC 500 Hz från lämplig motoromformare väntar på att anslutas liksom en LM Ericsson morsetangent och nämnda konstantenn.

försågs med en kort trådstup som plockade upp E-fältet kring kondensatorns ytterkanter i konstantennen.

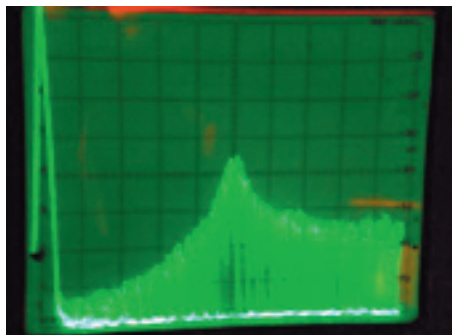
Bild 30. Konstantennen bestående av 350 pF i serie med ett 1 ohms motstånd skruvades fast i pärlsponten och anslöts till sändaren. 500 Hz generator inkopplad. Morsetangent ansluten. Kommer sändaranläggningen att fungera?

Provkörningen

Efter att matningsspänningen stegvis ökats medan antennvariometern justerades så började indikatorlampan för antennströmmen att glöda svagt för att sedan öka till starkt sken. Hur ser då det utsända frekvensspektrat ut från den snart 90 år gamla sändaren. Spektrumanalysatorn placerades en bit bort från konstantennen och

Bild 31. Lampan skall avge starkt sken vid full uteffekt 150 W vid normala driftförhållanden. Vid sändning på en stor antenn som p g a hög antennkapacitet orsakar hög antennström rekommenderades att skruva ur lampan för att undvika överhettning med glödtrådsavbrott som följd. Sådana handfasta tips förmedlas i de gamla böckerna från 1910- och 20-talen.

Bild 32. Den höga toppen till vänster representerar noll Hz. Analysatorn är inställd för 10 dB/ruta i vertikalaxeln och 100 kHz/ruta i horisontalaxeln. Sändarens frekvens är 500 kHz. Om vi tänker oss att sändaren lämnar maximal uteffekt 150 W på 500 kHz så betyder det att icke önskade signaler motsvarande c:a 15 W sänds ut på 450 och 550 kHz. Högre upp i mellanvågen finns c:a 1...2 W kvar.

Slutord

När det gäller att fastställa tillverkningsåret så vet vi att Svenska Aktiebolaget Trådlös Telegrafi bildades 1921. Sändaren RTP 0,3 omnämns inte specifikt i Handbok i Radiotelegrafi och Radiotelefonti av J Gunnar Holmström utgiven 1926. Dock beskrivs där de ingående komponenterna med tydliga foton på gniststräckan, variometer, indikatorlampan och transformatorn. De typer av gnistsändare som avhandlas i boken ser något annorlunda ut även om principerna är exakt de samma.

Som tidigare nämnts finns på gnistkretskondensatorn firmamärket "Schott & Gen, Jena". Företaget finns kvar än idag och på deras webbplats framgår att man bytte namn 1920 till

"Jenaer Glaswerk SCHOTT & Gen". Gnistkretskondensatorn har även instansat siffrorna 27 i trähöljet. Kanske betyder det tillverkningsår 1927 - ja vem vet? I så fall skulle sändaren kunna vara tillverkad någon gång i slutet av 20-talet.

Bland SCAG:s medlemmar finns säkert många gnistar som har minnescellerna i behåll. Jag är mycket tacksam för all återkoppling på artikeln såsom ytterligare information i ämnet "Svenska gniststationer". Sänd gärna e-post till Bengt Falkenberg, SM7EQL. E-post: gnist@sk7lt.se

Litteratur

1. Handbok i Radiotelegrafi och Radiotelefonti, J. Gunnar Holmström, Andra upplagan, Nordstedt & Söners Förlag 1926.
2. Wireless telegraphy, with special reference to the quenched-spark system, Leggett, Bernard John, London, Chapman & Hall, ltd. 1921.

Internet

Seefunk & Seechiffahrt
www.seefunknetz.de
 Radiotelegrafstationen Gamlemark
 Radio www.sk7lt.se

Muntliga källor

Gert Håkansson, Televerket Radio Malmö, 1971-1988.
 Leif Karlsson, Televerket Radio, Transtema AB, Telemar Scandinavia AB 1963-
 Karl-Arne Markström, Televerket Radio och Telemar Scandinavia AB, 1982 -
 Rolf Claesson, Televerket Radio 1957-1988, Transtema AB 1988-1995

SM7EQL Bengt

Ett litet urval av info från EUCW

CWJF GROUP !

Visit the site of the biggest Group of CW of the South America.

www.powerline.com.br/cwjf

The CWJF is the organizador and sponsor of the biggest contest of CW that is carried through between 3 Americas (North , Central / Caribbean and South)

The growth of the Manchester Mineira All America CW Contest , that from 2011 , will be world-wide.

Pse QSP for other Radioamateurs , Clubs or Groups of your Country.

73 , Ed - PY4WAS
President

2009 WWSA Results

The 2009 WWSA results are ready and will be presented in the 17th GACW Meeting to be held the 14th of November 2009 in the first floor food hall of COTO supermarket, 1541 Viamonte st. in Buenos Aires city.

A PDF format will be publish in our web site. <http://gacw.no-ip.org>

The GACW Coordinator and I wanted to say to you: "Many thanks for your help and support", and hope to see you again in 2010 WWSA.

Muchos saludos
Best regards
Alberto U. Silva LU1DZ
WWSA Contest Manager

3W6C DXpedition looking for an experienced CW op

Hello,
The 3W6C DXpedition to Con Co Island in Vietnam taking place next April has an opening for one additional experienced CW operator.

This DXpedition is being headed up by several members of the Helvetia Telegraphy Club, but we also have members from other countries including Vietnam. German language is NOT required to participate.

Full details about the DXpedition are available at www.3w6c.qrv.ch.

If you or any members of your organization would like to be considered a candidate for this open spot on our crew, please send details about your background and DXing experience to Hans-Peter, hb9bx@3w6c.qrv.ch. He can likewise give you further details about expenses, travel, etc.

73,
Paul AA1MI / HB9DST
EUCW Communications Manager for the Helvetia Telegraphy Club

Några korta och långa ord om Nobelpriset

Alfred Nobel föddes 1833. När han var sju år gammal började man bygga järnvägar USA. Man insåg snabbt att en station behövde veta när tåget lämnade stationen innan på linjen. Efter prov med diverse märkliga uppfinningar kom en person som hette Samuel F B Morse med ett i sanning revolutionerande förslag. Bokstäverna skulle kodas med korta och långa teckendelar. Dessa kunde enkelt överföras på järnvägens DC-baserade ledningsnät. De korta och långa skrevs ut på en rullande pappersremsa. Men ganska omedelbart lärde sig de stationsanställda att höra på klickarna från skrivrelät vilka tecken som skrevs ut.

Morsealfabetet kom naturligtvis att utnyttjas av G Marconi vid hans prov med trådlös radio. Det mest berömda tecknet är det S som sändes över Atlanten 1901. Vad hade det provet varit utan Samuel Morses geniala kod?

Samuel Finlay Breese Morse, född 27 april 1791 i Charlestown, Massachusetts, fick aldrig Nobelpriset. Det borde han ha fått, är vi många som tycker. Vilket av prisen är han berättigad till? Jo naturligtvis Nobels Fredspris! Det finns ingen uppfinning över huvud taget, som har gjort mera för folken förbrödning än Morses alfabet. Om vi sänder TNX OM FER QSO = BCNU ES 73, så kan vilken telegrafist som helst över hela världen omedelbart förstå vad det betyder. För att överföra denna text krävs

endast en mycket enkel radioapparat, eller en lampa om sikten är god.

Vid senaste millenieskiftet fick jag rösta om årtusendets betydelsefullaste uppfinning. Jag svarade utan att tveka – Morsealfabetet. Jag tycker fortfarande att jag har fullkomligt rätt. Alla andra har ännu inte insett hur viktigt Samuel F B Morses alfabet är – och alltid kommer att vara.

SM00Y Lars

Results, 2009 HTC QRP Sprint

For the first time in the contest's history, the first five places were taken by non-Swiss stations! The highest ranking HB station was HB9FAI in 6th place.

Congratulations go to:

1. UR5LF, Alex
2. R3AN, Nick
3. RW3AI, Valery
4. UA3AO, Valery
5. DJ0YZ, Zvonko

In total, 28 stations submitted logs with an additional three supplying check logs. Thank you for your support and your participation.

Paul
HB9DST / AA1MI
EUCW Communications Manager for
the Helvetia Telegraphy Club

DX-pedition till Gambia

Jag kommer att vara QRV från Gambia mellan den 10 december och 4 januari. Efter telefonkontakter med telemyndigheten är jag lovad callet C54A, får se vad det verkligen blir när jag hämtar ut licensen på plats i Banjul.

Första veckan kommer jag vara aktiv från gamla Radio Syd vars byggnader ligger ett precis vid Atlantens kust. Från detta QTH har flera mycket framgångsrika contestexpeditioner varit QRV sedan 2003. Efter detta byter jag till en annan plats belägen ca 500 meter från kusten, jag vet inte hur bra det kommer att gå att köra radio från denna plats.

Det blir aktivitet på 160-6 meter med 100W till trådantennor. Lyssna efter mig 2 kHz från bandkanterna på CW. Kom-

mer ha dagliga sked med SM, bestämmer tid och band när jag är igång och fått ett litet hum om hur banden uppför sig.

QSL via byrån, korten trycks av LZ1JZ.

Färsk information kommer regelbundet finnas på www.sm1tde.blogspot.se

/SM1TDE

SM1TDE blev tilldelad callet C56SMT - red

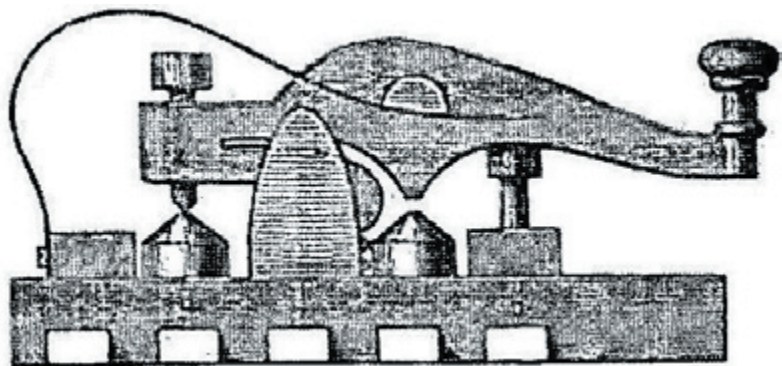
SCAG skall stödja och uppmuntra amatörradiotelegrafi

SCAG skall verka för ett gott uppförande och god trafikultur på amatörradiobanden.

SCAG skall genom olika aktiviteter upprätthålla och förbättra telegrafifärdigheten hos radioamatörer.

SCAG skall verka för nordiskt samarbete och gemenskap för att få goda internationella relationer.

Vinterns telegrafnyckel

Varley's Submarine Key 1854

The first double current-reversing key, introduced on the International Telegraph Company's underwater circuit from Lowestoft in England to Scheveningen in Holland. Latterly it was used on the Electric Telegraph Company's very long domestic lines with Siemens American inkers or receivers.

It had five electrical connections, to the relay, to the inker, to the line, to the line battery (and inker), to the local battery (and relay)
Bild och text från <http://distantwriting.co.uk/instruments.aspx>

Material till NL-redaktionen

Redaktionen tar gärna emot bidrag i form av artiklar, bilder eller annat som kan vara av intresse för NL:s läsare och SCAG:s medlemmar.

De flesta filformaten accepteras. Skicka gärna underlag per e-post:
sm5kri@gmail.com Postadress m.m. finns på sidan 2.

Stoppdatum för kommande NL är:

NL 136 vårutgåva: 1 mars 2009

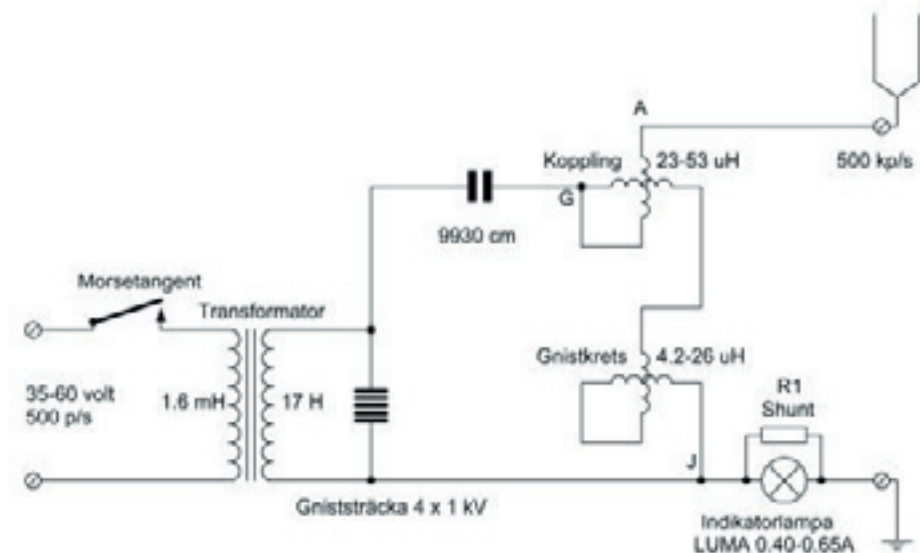
planerat utskick v12

Välkommen med ditt bidrag!

Summary in English

Page 4	New Years Straight Ket Day
Page 6	Restoration of an spark transmitter
Page 16	brief info from EUCW
Page 18	SM1TDE operating from Gambia

Kopplingsschema över SM7EQL:s gnistsändare med uppmätta komponentvärden utsatta.